

Μάθημα: «Ψηφιακή Επεξεργασία Ήχου»

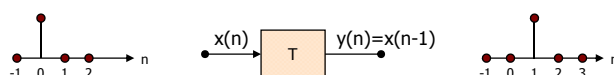
Διάλεξη 6^η: «Επεξεργαστές με Μνήμη (Μέρος ΙΙ)»

Φλώρος Ανδρέας
Επικ. Καθηγητής

digital
audio processing

Από προηγούμενο μάθημα...

- Αναπαράσταση καθυστέρησης ενός δείγματος
  - T η περίοδος δειγματοληψίας

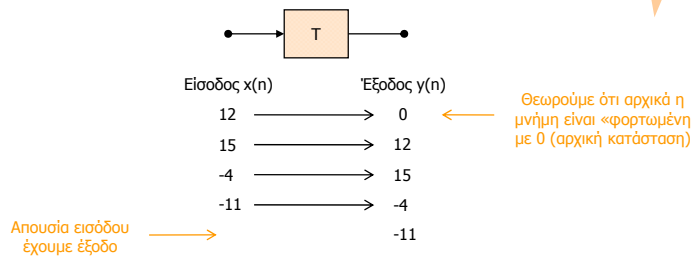
- Για την υλοποίηση τέτοιων αλγορίθμων επεξεργασίας απαιτείται η χρήση μνήμης

digital
audio processing

Από προηγούμενο μάθημα...

- Καθυστέρηση ενός δείγματος
  - Single delay buffer ή Pure delay filter

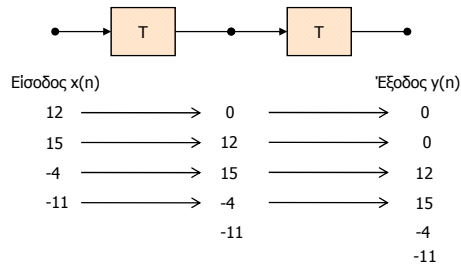
Η έξοδος έχει N+1 δείγματα (1 παραπάνω από την είσοδο)

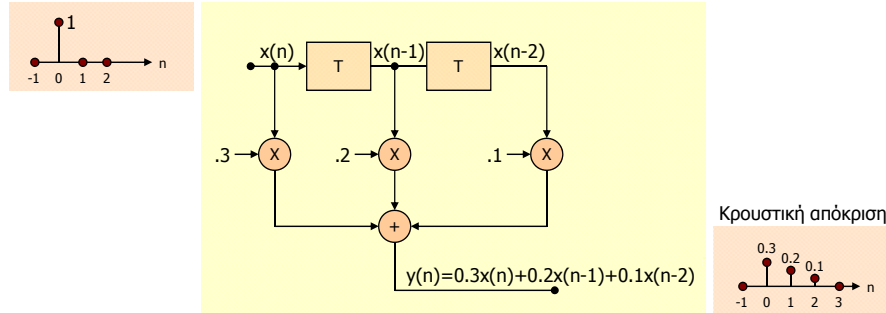
Από προηγούμενο μάθημα...

- Καθυστέρηση δύο δειγμάτων

Η έξοδος έχει N+2 δείγματα (2 παραπάνω από την είσοδο)

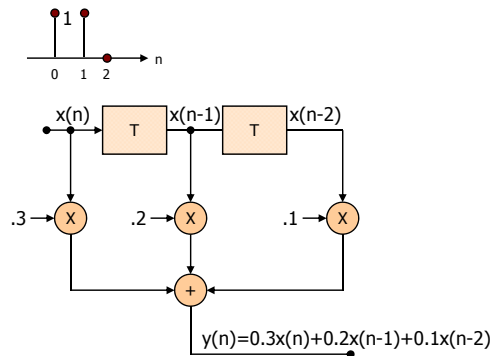
Παράδειγμα συστήματος επεξεργασίας με μνήμη

digital
audio
processing

Άσκηση #1 📖

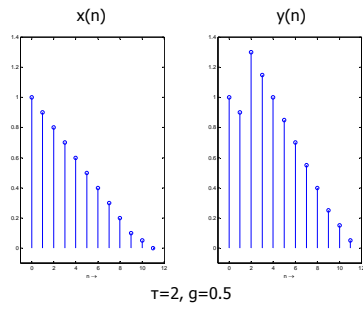
- Ποιά θα είναι η έξοδος του προηγούμενου συστήματος για

Κώδικας – παράδειγμα: Example_SimpleSystem.m

digital
audio
processing

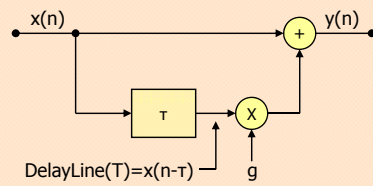
Η απλή μονάδα καθυστέρησης


```

DelayLine=zeros(T,1);
for n=1:length(x)
    y(n)=x(n)+g*DelayLine(T);
    DelayLine=[x(n);DelayLine(1:T-1)];
end

```


Κώδικας – παράδειγμα: `Example_SimpleDelay.m`

digital
audio
processing

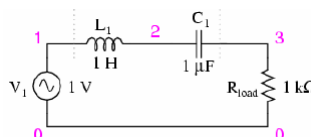
Ψηφιακά φίλτρα ηχητικών σημάτων

digital
audio
processing

Γιατί ψηφιακά; Μια σύγκριση...

- Τα αναλογικά φίλτρα υλοποιούνται με διάκριτα αναλογικά στοιχεία
  - Μη ιδανικά πηνία και πυκνωτές
  - Απόκλιση από την ιδανική κρουστική απόκριση
  - Δύσκολη σχεδίαση
  - Μικρή τάξη για αξιόπιστη παραγωγή
  - Υψηλές ταχύτητες λειτουργίας ($\approx$ GHz)
  - Υψηλή δυναμική περιοχή

digital
audio
processing

Γιατί ψηφιακά; Μια σύγκριση...

- Τα ψηφιακά φίλτρα υλοποιούνται σε μικροεπεξεργαστές
  - Εύκολη σχεδίαση, κατασκευή και προγραμματισμός
  - Υψηλή κατανάλωση και κόστος
  - Ακριβής υλοποίηση επιθυμητής κρουστικής απόκρισης
  - Περιορισμός στην ταχύτητα λειτουργίας

digital
audio
processing

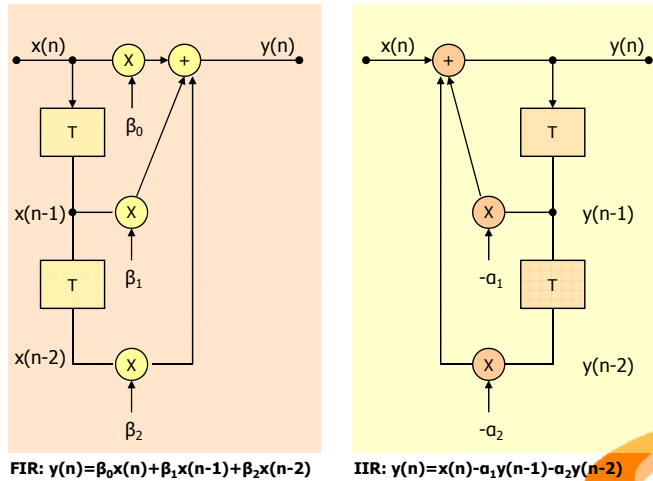
Κατηγορίες ψηφιακών φίλτρων: FIR

- Φίλτρα πεπερασμένης κρουστικής απόκρισης
  - Finite Impulse Response (FIR)
  - Η απόκριση σε μια κρουστική ολοκληρώνεται σε πεπερασμένο χρόνο
- Η απόκριση μπορεί να έχει απόλυτα γραμμική φάση
  - Εξάλειψη παραμορφώσεων φάσης
- Δεν εμφανίζουν αστάθεια
- Εύκολη και απλή υλοποίηση
  - ειδικά για αριθμητική σταθερού σημείου
- Υψηλό υπολογιστικό φορτίο
  - Μεγάλο πλήθος πολλαπλασιασμών σε σχέση με τα IIR φίλτρα για δεδομένη κρουστική απόκριση

Κατηγορίες ψηφιακών φίλτρων: IIR

- Η απόκριση σε κρουστικό σήμα δεν ολοκληρώνεται σε πεπερασμένο χρονικό διάστημα
  - Ανατροφοδότηση του ζυγισμένου αθροίσματος της εξόδου
- Το υπολογιστικό φορτίο είναι μικρότερο σε σχέση με αντίστοιχα FIR φίλτρα
- Υψηλή πολυπλοκότητα υλοποίησης
  - Αστάθεια (ειδικά για μεγάλες τάξεις φίλτρου)
  - Μη γραμμική φάση

Βασική δομή φίλτρων FIR και IIR

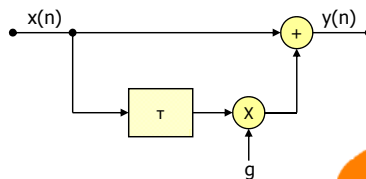
digital
audio
processing

FIR μονάδα καθυστέρησης

- FIR Comb Filter
- Η μονάδα καθυστέρησης ορίζεται ως

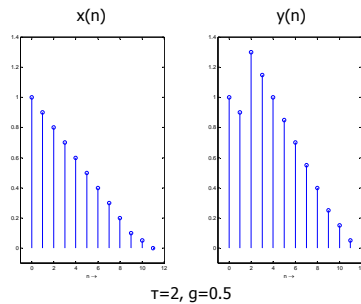
$$y(n) = x(n) + gx(n-T)$$

- Παράμετροι της καθυστέρησης
  - g : σχετικό πλάτος του καθυστερημένου σήματος
  - T : το πλήθος των δειγμάτων της καθυστέρησης

digital
audio
processing

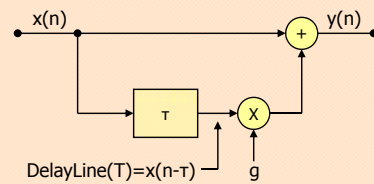
FIR μονάδα καθυστέρησης (συν.)


```

DelayLine=zeros(T,1);
for n=1:length(x)
    y(n)=x(n)+g*DelayLine(T);
    DelayLine=[x(n);DelayLine(1:T-1)];
end

```


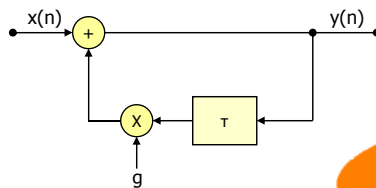
digital
audio
processing

IIR μονάδα καθυστέρησης

- IIR Comb Filter
- Η μονάδα καθυστέρησης ορίζεται ως

$$y(n)=x(n)+gy(n-T)$$

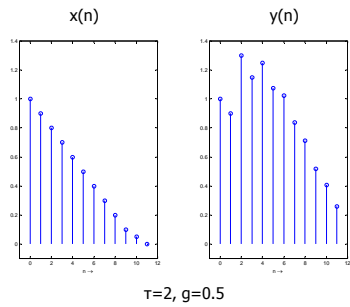
- Παράμετροι της καθυστέρησης
  - g : σχετικό πλάτος του καθυστερημένου σήματος
  - T : το πλήθος των δειγμάτων της καθυστέρησης

digital
audio
processing

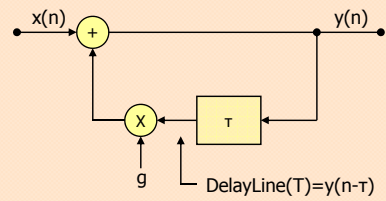

IIR μονάδα καθυστέρησης


```

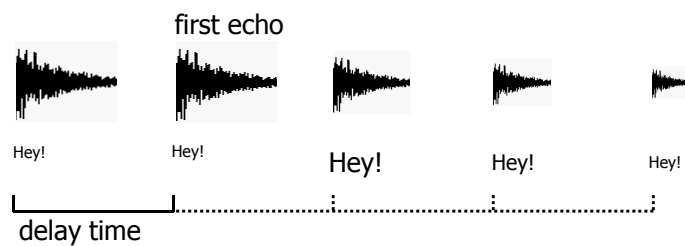
DelayLine=zeros(T,1);
for n=1:length(x)
    y(n)=x(n)+g*DelayLine(T);
    DelayLine=[y(n);DelayLine(1:T-1)];
end
    
```


Κώδικας – παράδειγμα: Example_SimpleIIRDelay.m

Η μονάδα καθυστέρησης (σύνοψη)

Αναπαράσταση ψηφιακών ηχητικών σημάτων στο πεδίο της συχνότητας

digital
audio processing

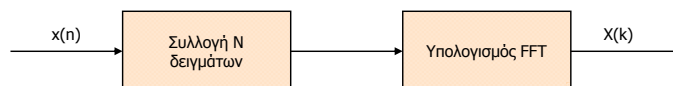
Ο μετασχηματισμός Fourier

- Η αναπαράσταση σημάτων στο πεδίο της συχνότητας γίνεται μέσω του μετασχηματισμού Fourier (**Fourier Transformation**)
  - Το σήμα πρέπει να είναι περιοδικό
- Για σήματα διάκριτου χρόνου χρησιμοποιείται ο διάκριτος μετασχηματισμός Fourier (**Discrete Fourier Transform, DFT**)
  - Υψηλό υπολογιστικό φορτίο
- Γρήγορος μετασχηματισμός Fourier (**Fast Fourier Transform, FFT**)
  - Χαμηλό υπολογιστικό φορτίο
  - Ο αριθμός σημείων του υπό αναπαράσταση σήματος δύναμη του 2

digital
audio processing

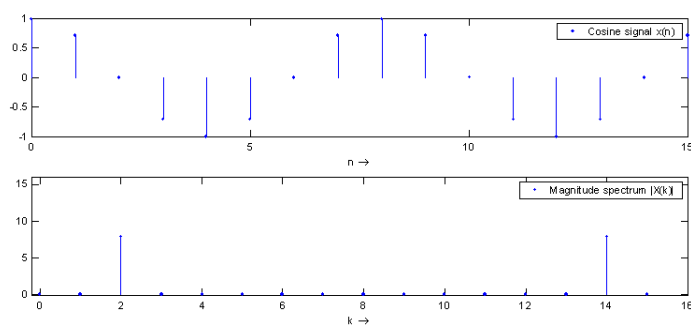
Ο μετασχηματισμός Fourier (συν.)

- Έστω σήμα διάκριτου χρόνου $x(n)$

- Η απεικόνιση στη συχνότητα έχει επίσης N σημεία
  - $0 \leq k \leq N-1$
- Οι τιμές $X(k)$ ονομάζονται και φασματικοί συντελεστές
  - Μιγαδικές τιμές

Παράδειγμα υπολογισμού FFT


```

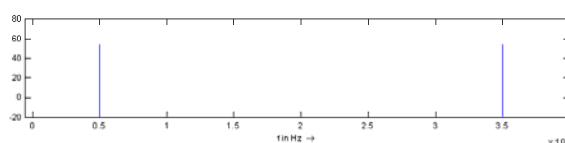
N=16;
x=cos(2*pi*2*(0:1:N-1)/N)';
X=abs(fft(x,N));
  
```

Παράδειγμα υπολογισμού FFT (συν.)

- Εάν f_s (Hz) η συχνότητα δειγματοληψίας τότε

$$0 \leq k \frac{f_s}{N} \leq (N-1) \frac{f_s}{N}$$

- Φασματικοί συντελεστές $X(f)$
  - Έκφραση σε dB


```
N=1024; fs=40000; f=5000;
t=[0:1/fs:(N-1)/fs];
x=cos(2*pi*f*t)';
f=(0:(N-1)/N)*fs;
X=abs(fft(x,N));
```

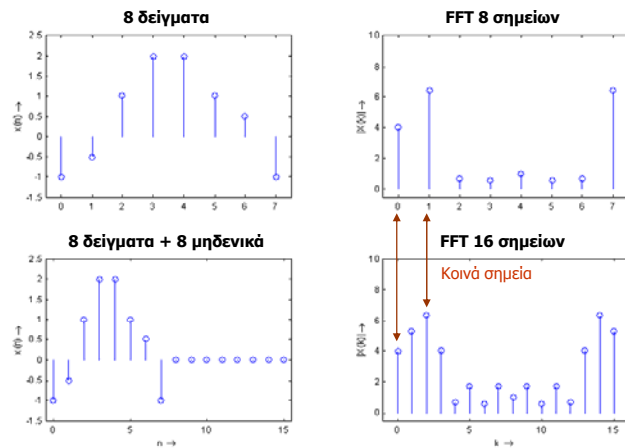
digital
audio processing

Ανάλυση στο πεδίο της συχνότητας

- Η ανάλυση της αναπαράστασης στο πεδίο της συχνότητας εξαρτάται από το πλήθος N των σημείων του σήματος
  - Π.χ. $N=128, 256, 512, 1024, 2048, \dots$
- Αύξηση του μήκους N μας δίνει μεγαλύτερη ανάλυση
- Για δεδομένη τιμή του N , η ανάλυση μπορεί να αυξηθεί με προσθήκη μηδενικών δειγμάτων
  - Συνήθως στο τέλος του σήματος
  - Zero padding

digital
audio processing

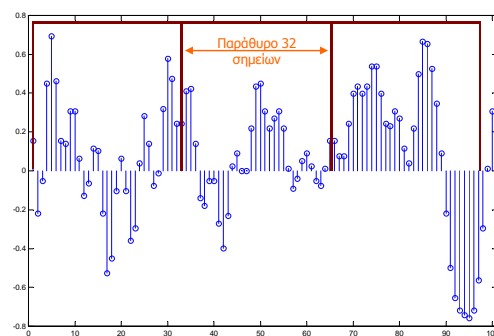
Ανάλυση στο πεδίο της συχνότητας (συν.)

digital
audio
processing

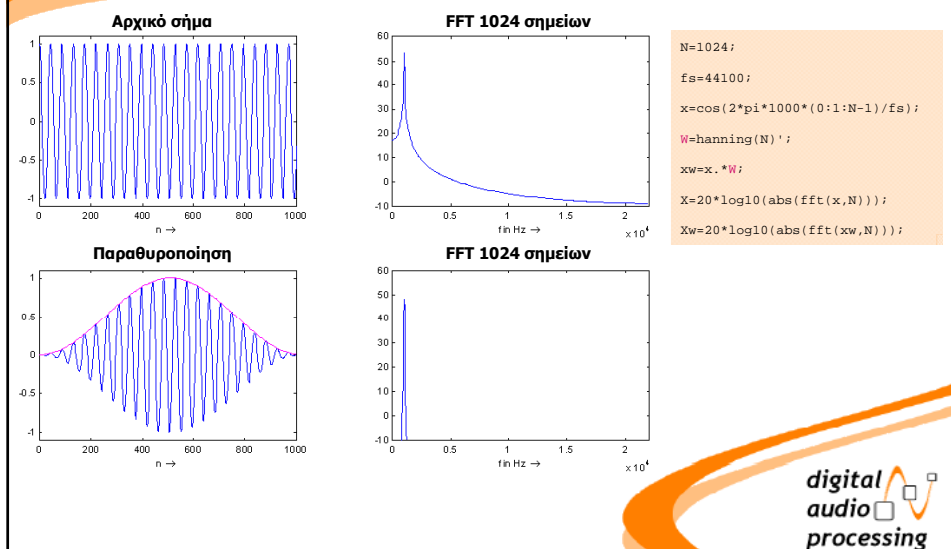
Χρονικά παράθυρα και FFT

- Η εξέλιξη ενός σήματος στο χρόνο απαιτεί την συλλογή N σημείων του υπό αναπαράσταση σήματος
- Για κάθε τμήμα N σημείων υπολογίζεται ο FFT εκ νέου
- Το σήμα N δειγμάτων δεν είναι περιοδικό
- Η επιλογή N σημείων για τον υπολογισμό του FFT προκαλεί παραμόρφωση στον ορθό υπολογισμό του μετασχηματισμού

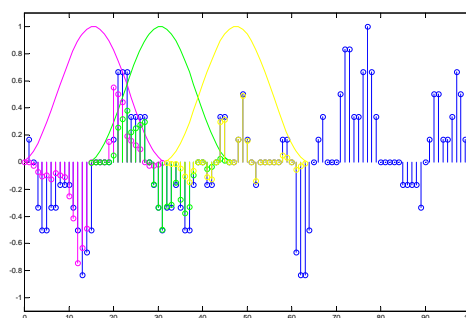
digital
audio
processing

Χρονικά παράθυρα και FFT (συν.)

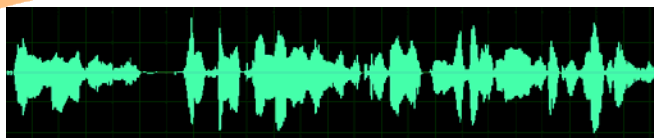

Χρονικά παράθυρα και επικάλυψη

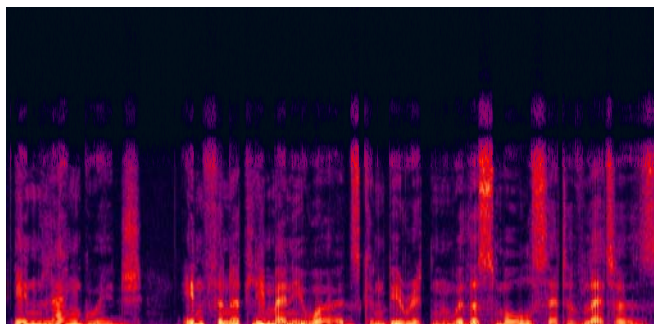
- Η εφαρμογή παραθύρου «μηδενίζει» την επίδραση κάποιων δειγμάτων
- Λύση η μερική επικάλυψη των διαδοχικών παραθύρων
  - Π.χ. κατά 25%, 50%
- Μεγαλύτερη ακρίβεια
- Μεγαλύτερο υπολογιστικό φορτίο

Παράδειγμα υπολογισμού FFT στο χρόνο

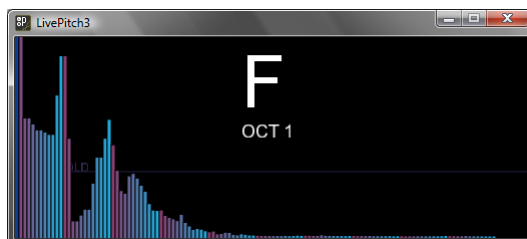
Σήμα στο χρόνο

Σήμα στη συχνότητα

digital
audio
processing

Παράδειγμα φασματικής επεξεργασίας

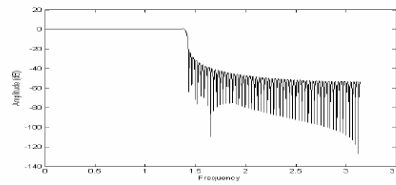

Κώδικας – παράδειγμα: LivePitch3 (processing)

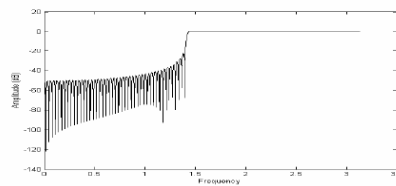
digital
audio
processing

Τυπικές μορφές φίλτρων

Low Pass Filter

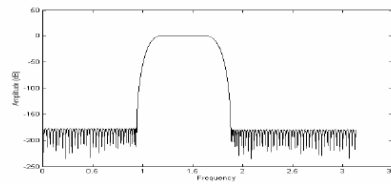
High Pass Filter

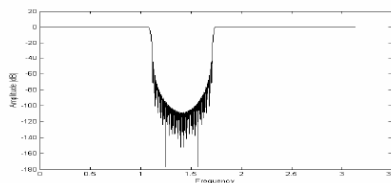
digital
audio
processing

Τυπικές μορφές φίλτρων (συν.)

Band Pass Filter

Band Stop Filter

digital
audio
processing

ΤΕΛΟΣ (για σήμερα...)

REACHED
YOUR
LIMIT?

digital
audio
processing

www.ionio.gr/~floros/